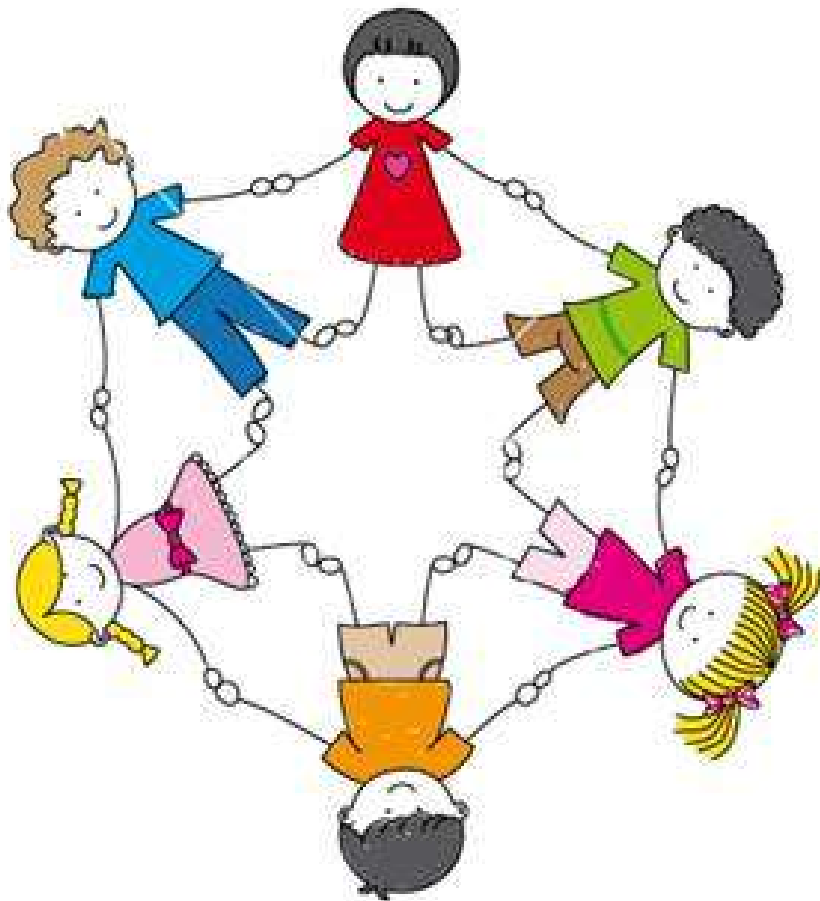

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING I BARNEHAGE

ANDØY KOMMUNE

Innledning:

I følge formålsparagrafen i barnehageloven § 1, 1. og 3. ledd, skal barnehagen fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier som respekt for menneskeverdet, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet og gi en etisk oppdragelse i samarbeid med foreldrene.

Barn kommer til barnehagen med ulike forutsetninger. De kommer fra ulike typer familier med forskjellige holdninger og handlinger som har gitt barna de første erfaringene i forhold til trygghet og utrygghet. Noen barn finner seg raskt til rette, og oppnår umiddelbart god kontakt både med de andre barna og med de voksne. Andre strever, er mer engstelige og trenger mye støtte for å bli trygge i relasjonene i barnehagen.

Noen barn blir stille og trekker seg tilbake i leken, i aktivitetene og ved måltidene og sier ikke ifra når de trenger hjelp og støtte. Andre barn tar den plassen de trenger og gir beskjed når ting blir vanskelig. Det betyr at de voksne i barnehagen må være opptatt av inkludering av alle barn i barnegruppen.

Miljøet i barnehagene skal kartlegges årlig og tiltak settes i gang dersom mobbing blir påvist. Handlingsplanen mot mobbing skal være forebyggende, avdekkende og foreslå tiltak som skal gjøres hvis mobbing oppdages.

Handlingsplanen skal brukes aktivt av hele personalet, men leder i barnehagen har et særlig ansvar for at den blir brukt som et arbeidsverktøy i hverdagen.

Planen skal evalueres hvert år – dette settes inn årshjul for oppgaver i I a barnehageåret.

Egen foreldreutgave av planen sendes med øvrig informasjonsskriv når nye barn begynner i barnehagen.

Definisjon av mobbing:

Mobbing er når en person eller en gruppe personer gjentatte ganger og over tid, plager et eller flere offer, og det er et skjevt maktforhold mellom de som mobber og de som blir mobbet. Mobbingen kan arte seg som fysisk/psykisk plaging, trakassering, trusler, erting, håning, negativ omtale / tiltale, utestenging og / eller ignorering over tid.

Det finnes lite forskning om mobbing i barnehagen, men vi må alltid ta utgangspunkt i at det kan forekomme. Små barn kan både krangle og slåss, og de kan bli lei seg. Å forhindre slike episoder fullt og helt er umulig. Det er vondt for barn å bli ertet, plaget eller utestengt fra lek, og det enkelte barns opplevelse av slike negative handlinger og opplevelser er essensiell. Der hvor barns selvfølelse krenkes ligger kimen til hensynsløshet, mobbing og manglende empati.

Fellestrekk ved alle former for mobbing er at den ikke går over av seg selv, og kan fortsette i flere år hvis ikke en voksen griper inn. Barn som er ensomme og venneløse kan bli ressursvake; fysisk, psykisk, sosialt og intellektuelt fordi de går glipp av verdifulle erfaringer en får ved å være med i sosialt samspill og lek. Det er derfor særdeles viktig at barnehagen jobber aktivt for å forebygge mobbing.

Mål: Barnehagene i Andøy har nulltoleranse mot mobbing

Forebyggende arbeid:

Mobbing kan være vanskelig å oppdage og man skal være observante på endringer av barns adferd. Det kan ofte være et tegn på at noe er galt. Ved at både hjem og barnehage har et tett samarbeid og en god dialog vil det være lettere å fange opp endringer tidlig hos barnet.

Tegn på endringer i adferd, eks:

- Barnet blir redd og engstelig
- Sliter med å sove på kvelden
- Blir fort sint
- Vil ikke snakke om hvorfor ting er endret/galt
- Blir stille og «usynlig»

I barnehagen er forebyggende arbeid den enkleste måten å bekjempe mobbing på. Forebygging handler om å iverksette tiltak med forventning om å komme en uheldig utvikling i forkjøpet eller å motvirke forverring av en tilstand.

I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det blant annet følgende om mobbing:

- *barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av mobbing*
- *barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker mobbing*
- *personalet i barnehagen skal arbeide for et inkluderende miljø som motvirker mobbing*
- *sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av mobbing*

Veilederen *Barns trivsel – voksnes ansvar* handler blant annet om hvordan personalet kan bygge relasjoner til barna, støtte barna når de bygger relasjoner til hverandre, bidra til å utvikle barnas sosiale kompetanse og være deltakende og tilstedeværende når barna er sammen, blant annet når de leker.

Lek er en viktig arena for tilegnelse av sosial kompetanse og etablering av vennskap. Barnehagen har en viktig rolle med å legge til rette for å fremme vennskap mellom barna og forsøke å fange opp slik at ingen faller utenfor fellesskapet. Vennsapsrelasjoner fører til at barn i mindre grad blir utsatt for mobbing, det beskytter mot mobbing. Sosial kompetanse er en viktig del av forebygging av mobbing og annen negativ atferd, og barnehagene må arbeide målrettet med følgende tema:

- Empati og rolletaking: forstå og leve seg inn i egne og andres følelser og behov.
- Selvhevdelse: tørre å være seg selv, stå fremfor andre og stå på kravene sine.
- Selvkontroll: kunne beherske seg selv. Vise følelser, men med akseptabel adferd.
- Prososial adferd: utføre gode handlinger for andre uten å forvente noe tilbake.

De voksne i barnehagen

For å kunne gi barnet gode og nødvendige kunnskaper og ferdigheter i sosial kompetanse, er barnehagen avhengig av å ha kompetente voksne. Det vil si voksne som er trygge på seg selv, bevisste på egne kvaliteter og som er sosialt kompetente. Voksne som arbeider med barn må ha gode kunnskaper om barns utvikling og hva en må gjøre for å hjelpe og støtte barn i den utviklingen. Voksnes forhold til barna:

- Ser alle barna
- Igangsetter lek og bidrar til å utvikle den. Sikre at alle barn deltar i lek ved å hjelpe barn til å mestre lekekoder og -ferdigheter som gjør at de får innpass i lek med andre
- Sikrer fellesskapsopplevelser der vennskap kan prøves ut og befestes
- Hjelper barn til god selvfølelse og mestringsopplevelser – hvert barn er unikt
- Har fokus på og bidrar til å utvikle barns sosiale ferdigheter som empati, selvkontroll, selvhverdelse og lek, glede og humor. Sosial kompetanse = lykkes i å omgås andre
- Bygger relasjoner voksen-barn og støtter barna når de bygger relasjoner til hverandre
- Hjelper barna å sette ord på følelser, sinnemestring / aggresjonskontroll
- Formidler verdier som respekt og toleranse, fellesskap, omsorg og medansvar
- Lærer barn konfliktløsning ved å bl.a. gi barna ulike handlingsalternativ
- Er tilstedeværende og deltakende når barn er sammen, bl.a. i lek

De voksne i barnehagen skal ha fokus på mobbing og avdekking av dette gjennom:

- Kartlegging av miljøet
- Refleksjon og evaluering -> refleksjon over egen praksis
- Engasjerte, tilstedeværende og tydelige voksne
- Fremme gode relasjoner med alle barn
- Systematisk observasjon av barn ute og inne
- Barnesamtaler
- Foreldresamtaler

Foreldresamarbeid

Mobbing kan være vanskelig å oppdage og man skal være observante på endringer av barns adferd. Det kan ofte være et tegn på at noe er galt. Ved at hjem og barnehage har et tett samarbeid og en god dialog vil det være lettere å fange opp endringer hos barnet tidlig. Samarbeidet må være preget av gjensidig åpenhet og likeverd. Et godt samarbeid gjør at terskelen for å ta opp saker som omhandler barnet blir lav. Gode relasjoner bygges i den daglige kontakten men også gjennom foreldresamtaler og ulike arrangementer som barnehagen gjennomfører. Når foreldrene tar kontakt på grunn av bekymring skal disse møtes med alvor og tilbys en foreldresamtale.

Foreldrene/foresatte ser barna sine i andre settinger enn ansatte i barnehagen og partene kan på den måten utfylle hverandre.

Foreldrene kan være med på å forebygge mobbing ved bl.a å reflektere over følgende:

- Hvordan ville du ha likt at ditt barn er det eneste som ikke blir bedt i bursdag?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn overses/omtales negativt av andre foreldre?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn blir diskutert rundt andres middagsbord?

- Hvordan ville du ha likt at ditt barn blir kommentert negativt i garderoben mens det hører på?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn blir «syndebukk» selv om det ikke er tilstede?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn aldri blir bedt med andre hjem?

Voksne er rollemodeller for barna. Personalet og foreldrene må tenk gjennom hvordan en snakker om barn, ansatte og andre foreldre. Dersom det er saker en ønsker å snakke om så bør det avtales et møte eller ta det over telefon, slik at ting som ingen andre bør høre ikke blir tatt opp med flere tilstede.

Foreldrene kan forvente at barnehagen alltid tar foreldrene på alvor når de melder bekymring om eget barn. Barnehagen forventer at foreldrene i samarbeid med barnehagen ønsker å finne løsninger når deres barn er utsatt for mobbing/krenkende adferd.

Informasjon om barnehagens arbeid for å forebygge mobbing er fast tema på foreldremøter/foreldresamtaler.

Handlingsplanen legges ut på kommunens hjemmeside under Barnehager

Tiltak når mobbing avdekkes

Det skal reageres samme dag mobbingen avdekkes og tiltaksplanen iverksettes:

- Dersom mobbing er oppdaget skal pedagogisk leder og daglig leder informeres.
- Samtaler med barna som er involvert
- Foreldrene til offer og mobber informeres umiddelbart og kalles inn til samtale
 - o Møte med foreldre hver for seg eller sammen (kommer an på saken), bli enige om tiltak som skal gjøres for å stoppe mobbingen.
- De ansatte informeres, og blir oppfordret til å observere de involverte barna, utarbeide felles strategi blant de ansatte ved gjentakelse av mobbingen.
- Vurdere å informere hele barnegruppa.
- Vurdere å ta saken opp i tverrfaglig team.
- Evaluering etter 1-2 uker. Eventuelt videre tiltak.
- Oppfølgingssamtaler med de involverte barna.
- Oppfølgingssamtaler med foreldrene.
- Evaluering videre en gang pr. måned inntil saken er løst.

Arbeid i etterkant

Nå en mobbesak er løst eller at tiltak er satt inn for å endre situasjonen, vil det være nødvendig å jobbe systematisk i forhold til de ulike partene; mobbeofferet, mobberne og eventuelle andre barn. Målet med dette arbeidet er å forebygge at mobbing skjer igjen. Dette arbeidet gjøres gjennom samtaler i små og større grupper med barna. Pedagogisk leder er i utgangspunktet ansvarlig.

Det skal også gjennomføres en evaluering der styrer sammen med pedagogiske ledere og øvrige ansatte drøfter hva vi kan lære av saken med tanke på forebygging av mobbing senere, og for å avdekke eventuelle svakheter i våre systemer. Det settes inn tiltak for å utbedre slike svakheter.

Tiltaksplan når mobbing skjer

Det skal skrives referat fra alle møter

Dato:

Gjelder barn: _____

Tiltak	Ansvar	Gjennomført. Sign og dato
Den som observerer mobbing informerer ped.leder straks.	Den som observerer	
Tas opp på avd møte med konkret beskrivelse av hendelsen; hva har barnet/barna gjort? Hvordan har de voksne forholdt seg? Tiltak videre	Alle	
Samtale med de involverte barna. (Her må det tas stilling til om barna skal snakke med hver for seg.) Høre om barna selv har forslag til tiltak. Sammenfatt barnas og personalets forslag	Ped.leder. Event. ansatt som står barne/barnet nærmest	
Samtale med foreldre til alle parter.	Ped.leder og Styrer	
Informasjon til hele personalgruppa	Styrer	
Evaluering av tiltakene etter 1-2 uker. Tett oppfølging første uka Eventuelt videre tiltak/ oppfølging etter behov	Ped.leder/ alle ansatte	
Oppfølgingssamtaler med barna Hvordan går det?	Ped.leder. Eventuelt ansatt som står barna nærmest	
Oppfølgingssamtale med foreldrene	Ped.leder	
Evaluering videre Min. 1 g/pr.mnd. til saken er løst-> går ting greit, vurdere nye tiltak	Ped.leder/styrer/ øvrige personal /foreldre	

Referat fra møte vedrørende mobbing i barnehagen

Skjema skal ligge i barnets mappe med kopi til foreldrene

Møtedato: _____

Deltakere på møtet: _____

Hva saken gjelder; Hendelsesforløp, involverte	Tiltak videre	Ansvar

Dato for oppfølgingsmøte: _____

Sted, dato: _____

Underskrift ped.leder

Underskrift Styrer

Underskrift foreldre

Underskrift foreldre

Sjekkliste – voksnes forhold til barna

Spørsmål	Ja- alltid	Ja- ofte	Nei- sjelden	Nei- aldri
Er vi voksne anerkjennende og støttende i forhold til barns initiativ?				
Blir alle barn lagt merke til i like stor grad, uavhengig av type personlighet? (Innadvendt/ utadvendt)				
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?				
Får noen barn stadig negativ oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?				
Kan en se at det har blitt et «mønster» i at vi voksne har lettere for å tro på noen barns forklaring på konflikter enn andre i gruppa?				
Er det noen barn i gruppa som vi voksne tar mer kontakt med - finner på flere aktiviteter med enn andre barn?				
Klarer vi å involvere alle barna i fellesskapet – f.eks. praten rundt bordet ved måltider?				
Har vi voksne større tålmodighet med enkelte barn i gruppa enn andre, når det gjelder å følge dem opp/ hjelpe dem?				
Blir noen barn raskere avbrutt/ avvist av oss voksne enn andre når de tar kontakt med oss?				
Er alle voksne bevisst på at barn ikke alltid klarer å skille spøk/ ironi? (Være forsiktig med bruk av ironi i fht. Barn som ikke forstår dette.)				

Sjekkliste - Miljøet i barnehagen

Spørsmål	Ja-alltid	Ja- oftest	Nei- sjelden	Nei- aldri
Er miljøet i vår barnehage preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse, varme og respekt?				
Er samspillet barna imellom preget av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?				
Er det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede?				

Kilder:

Rammeplan for barnehagen

Veileder fra Udir: *Barns trivsel – voksnes ansvar*

Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen – forskningsrapport 2015

Mobbing i barnehagen – Reidar Pettersen

Notater etter kurs med Pia Halvorsen

De er jo bare barn / om barnehagebarn og mobbing – Ingrid Lund